

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΨΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἑξωτερικὸ φρ. χρ. 10

20 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κδόκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιδόρου (Ὁφθαλμιατρεῖο), Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστία» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλὴ).

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ

σήμερα τὸ Πάσχα ὄχι γιατί ἀναστήθηκε ὁ Χριστός, ἀλλὰ γιατί τὸ θέλησε ὁ κ. Πάλλης. Ὁ παντοδύναμος αὐτὸς ἄνθρωπος μπορούσε ἀξίολογα, ὅπως ἐξουδετέρωσε τὴν Ἑθνικὴ Ἑορτὴ μὲ τὴν ἐθνικὴ καὶ ματοβαμμένη διαδήλωσή του, ὅπως κέρωσε μὲ ντουφεκιὲς καὶ μὲ ἀγριοφωνάρες τὴ νύχτα τῆς Μεγάλης Δευτέρας, ἔτσι νὰ ξουδετερώσει καὶ τὸ Πάσχα, νὰ μὴ μᾶς δώσει δηλ. τὴν ἄδεια νὰν τὸ γιορτάσουμε. Μποροῦσε μὲ τοὺς Πέντε του τῆς Ἀττικῆς νὰρπάξει τίς σάνιδες στὰ χέρια του καὶ νὰ μεταμορφώσει τὴ μεγάλη γιορτὴ τῆς Χριστιανοσύνης σὲ καρναβάλια κομματικά. Κ' ἔτσι τὸ Πάσχα, γιὰ φέτος τὸνλάχιστο, σβηνότανε.

Στὸ Πάλλη λοιπὸν τὴ χρωστάει ὁ Χριστὸς τὴ σημερινή γιορτὴ καὶ ὄχι τὸ θρησκευτικὸ μας αἶσθημα. Γιατὶ τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα — νὰ μὴν κρυβόμαστε πίσω ἀπὸ τὸ δάχτυλό μας —

λιγότερε πολλὸν σὲ μᾶς, καθὼς ἀρχίζει νὰ λιγοστεύει, ἂ δὲ λιγότερε δλωσιδύλου, καὶ τὸ ἐθνικὸ μας αἶσθημα. Πάρτε τὴ γιορτὴ τοῦ Βαγγελισμοῦ, τὴ μεγαλύτερη ἐθνικὴ μας καὶ Χριστιανικὴ γιορτὴ. Ποιὸς τὴν κατάλαβε φέτος; Ποιὸς τὴν τίμησε; Ὅλη τὴ μέρα φροντίδες καὶ τρεχάματα πὼς νὰ πιτῶναι ἡ διαδήλωση τῆς νύχτας — καὶ τὴ νύχτα βροσιὲς καὶ κουμπουριές. Οἱ ἥρωες τοῦ 21, ποὺ ἡ γιορτὴ τοῦ Βαγγελισμοῦ δρίστηκε γιὰ μνημόσυνό τους, λησμονηθήκανε καὶ τὸ ἄσπρο κρίνο τῆς Παρθένας βάρφηκε μ' αἷμα. Δὲ μιλάμε μόνο γιὰ τοὺς Παλλικοὺς μιλάμε γιὰ ὅλους μας, γιατί ὅλοι μας παίξαμε περίφημα τὸ μέρος μας, ἀφοῦ κ' οἱ Θεοτοικοὶ μασκαρέψανε τὴ νύχτα τῆς Ἑθνικῆς γιορτῆς μὲ τὸν τάχα γιορτάσμο τῆς στήν Πλατεία τοῦ Συντάγματος.

Ὁ, τι λοιπὸν ἔγινε στὴν Πρωτεύουσα — καὶ τὸ ἴδιο, δίχως ἄλλο, θᾶγινε καὶ στὶς Ἐπαρχίες — μᾶς δίνει νὰ νιώσουμε πὼς πάνω ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ καὶ θρησκευτικὸ μας αἶσθημα βρίσκεται τὸ Κομματικὸ αἶσθημα, ἀφοῦ μπροστὰ του πωσοδρομίζουν ὅλα τὰλλα καὶ μοναχὰ αὐτὸ κυβερνάει τὴν ψυχὴ μας. Πικρὲς ἀλήθειες, μὰ πρέπει καὶ νὰ λέγονται, καὶ σήμερα μάλιστα ποὺ ὁ Χριστιανικὸς κόσμος γιορτάζει τὴν ἀνάστασις τοῦ μεγάλου Κήρυκα καὶ Μάρτυρα τῆς Ἀλήθειας.

Η ΜΟΝΑΧΗ

τρομάρα ποὺ εἶχαμε ὅλοι μας αὐτὲς τίς μέρες εἴτανε νὰ μὴ γίνε κανένα παρατράγουδο καὶ μᾶς δοῦνε οἱ ξένοι, ποὺ βρίσκονται ἰδῶ γιὰ τοὺς ἀγῶνες, καὶ σκηματίσουν ἔτσι κακὴ ἰδέα γιὰ μᾶς.

Σὰν τὰ μωρὰ παιδιὰ καὶ μεῖς. Νὰ μὴ μᾶς δεῖ ὁ δάσκαλος καὶ μᾶς μαλώσει. Καὶ δὲ συλλογιζόμεστε πὼς οἱ ξένοι, καὶ δῶ νὰ μὴ βρίσκονται, δὲν εἶναι δύσκολο νὰ μάθουν ἀπὸ μακριὰ τὰ χάλια μας καὶ νὰ μᾶς λυπηθοῦνε καὶ νὰ μᾶς ἐλεεινολογήσουνε. Τόσα χρόνια μᾶς βλέπουν οἱ ξένοι καὶ μοναχὰ ἐμεῖς δὲν τὰ καταφέραμε ἀκόμα νὰ δοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας καὶ νὰ βάλουμε μυαλό.

ΜΑΣ

λύπησε κατὰκαρδὰ ἡ ἀποτυχία τοῦ κ. Ὁμηρίδη Σκυλίτη ποὺ ἔπρεπε ἀπὸ τοὺς πρώτους πρώτους νὰ μπεῖ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰν τὴν τιμῇ με τὸ δια-

μαντίνιο χαραχτήρα του, ὅπως τιμοῦσε καὶ τὸ στρατὸ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀναγκάστηκε νὰ παραιτηθεῖ γιὰ νὰ δείξει πὼς ἔχει ἀρχὲς καὶ πὼς ξέρεי νὰν τίς ἐποστηρίξει μὲ ἔργα καὶ ἔχι μὲ λόγια.

Ὁ κ. Σκυλίτης ὡς ἀξιωματικὸς τῷδεξε στὸν πόλεμο, καὶ ὡς ὑποψήφιος βουλευτῆς τῷδεξε τὴν περασμένη Κυριακὴ στὸν Πειραιᾶ. Παληκάρι ἀληθινὸ καὶ τίς δυὸ φορές. Ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 97 γύρισε λαβωμένος, ἀφοῦ παληκαρίσια πολέμησε, καὶ τὴν Κυριακὴ τάπομεσήμερο κάτου στὸν Πειραιᾶ σταμάτησε μὲ τὰ χέρια του τὴν ἀμαξία τοῦ Παλλάκου ποὺ ἐπόμενε σώνει καὶ καλὰ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ Ρετινικὸ κέντρο καὶ νὰ ματοκυλίσει τὸν Πειραιᾶ.

Ἀπὸ τίτιους ἀθρώπους μὲ χαραχτήρα καὶ μὲ παληκαρία ἔχει ἀνάγκη ἡ Βουλὴ μας, καὶ κρίμα ποὺ γιὰ λίγους ψήφους χάνει τὴν εὐκαιρία νὰ τιμηθεῖ ἡ Ἀττικὴ μὲ τέτιο Βουλευτῆ.

ΜΕΓΑΛΕΣ

ὑποχρέωτες φορτώνεται στὴ ράχη του ὁ Θεοτόκης μὲ τὴν πλειονοψηφία ποὺ τῷδωσε τὸ ἔθνος κ' ἐλπίζουμε νᾶναι σὲ θέση νὰ νιώσει τὸ βάρος τους καὶ νὰν τίς ἐχτιμήσει καταπῶς τοὺς ἀξίζει. Τὸ ἔθνος ἐμπιστεύτηκε στὰ χέρια του τὴν τύχη του καὶ ζητάει ἀπ' αὐτὸν ὄχι μόνο νὰ πραγματοποιήσει ὅσα τοῦ ὑποσχέθηκε μὰ καὶ νὰ δείξει τὴν ἀπαιτούμενη παληκαρία σὲ κάθε κρίσιμη περίστασι.

Ὅχι πιά κλάματα σὰν ὕστερ' ἀπὸ τὰ Βαγγελικά καὶ τὴ στάση τῆς Μπαρμπάσαινας, μὰ γροθιά, ἀφοῦ μὲ τὴ γροθιά πνίγεται ἡ ἀναρχία καὶ στερεώνεται τὸ Κράτος. Ἐχουμε ἀνάγκη νὰν τὸ νιώσουμε ἐπιτέλους αὐτὸ τὸ Κράτος ποὺ πολεμιέται λυσσασμένα ἀπὸ τόσους καὶ τόσους ἐσωτερικοὺς ὀχτροὺς καὶ τὸ Κράτος αὐτὸ, τὸ δνειρεμένο, μόνο ἡ γροθιά τοῦ Πρωθυπουργοῦ θὰ μᾶς τὸ δείξει. Ὁ Θεοτόκης ἔχει τὸ ἕνα χάρισμα, νᾶναι σεμνολογὸς καὶ νᾶπαντάει στὶς βροσιὲς τῶν ἀντιπάλων του εὐγενικά καὶ καλοσυνεῖδητα· ἂς ἀποχτήσῃ καὶ τᾶλλο τὸ χάρισμα, τὴν ἀπαραίτητη γροθιά, καὶ τότε νᾶναι βέβαιος πὼς ποτὲ τὸ ἔθνος δὲ θὰν τοῦ ἀρνηθεῖ τὴν πλειονοψηφία, ἀφοῦ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ δυνατὸ κ' εὐγενικὸ Κυβερνήτη.

εἶναι μπορεῖ νᾶντη... Ἀμπερὸς ἄνθρωπος... θεῖος ἄνθρωπος... Πὼς τὸν ἀγαποῦσα, τί τρελλὴ ποὺ εἶμυνα γιὰ κείνον. Πὼς μπορούσα νὰ φανταστῶ ἄλλο εἶδος ἐφτυχία ἀπὸ τὸ φιλ' του;.. Καὶ τώρα δὲ νοιώθω τὰ φιλήματά του, τὰ χάρδια του δὲν τὰ αἰστανόμυ... Τὰ γλυκὰ του τὰ λόγια μοῦ φαίνονται κρυὰ... γίνηκα ἄλλη... Ὅ, τι γεννιέται πεθαίνει... (Σωπαίνει) Ὅλα μοῦ τὰ προσφέρει... τὴν ἀγάπη του, τὸν ἑαυτὸ του, τὰ πλοῦτια... (Σηκώνεται καὶ βλέπει πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἔφυγε ὁ Μιμίκος). Ἀχ! ἕνα πρᾶμα μόνο δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ προσφέρει... Τὴν ἁμαρτία!... Καὶ τὴν ἁμαρτία ἐγὼ πρέπει νὰ τὴν πάρω... μοναχὴ μου νὰ τήνε πάρω... (Ρήχνεται ἀπάνω στὸ σοφά. Σωπασιὰ). Νοιώθω βαρὺ τῆς κοινωνίας τὸ χέρι ἀπάνω μου... τὴ σαπίλα νὰ μοῦ τρώη τὴν ψυχὴ, νὰ παίρῃ τὸν ἀφρό μου... Δὲν ἔχω λοιπὸν τὴ δύναμη νὰ χωριστώ;.. Νὰ εἶμαι κατιτίς ὄζου ἀπ' ἀφτὸ τὸ βρώμικο περιβάλλο... δὲν ἔχω λοιπὸν τὴ δύναμη νὰ καταπατήσω κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου τὸ θάνατο τῆς ζωῆς... Ἀμαρτία! καὶ γὰρ νοιώθω πὼς εἶσαι μιὰ γυναίκα ζαρωμένη, λιγνὴ, κοκκαλιάρικη, μάδρη-μάδρη σὰν πίσσ καὶ φέρνεις ὅπου πᾶς τὸ ὄνειδος... Μὰ καὶ ἂν εἶσαι ἔτσι, δὲν εἶσαι τὸ δικαίωμα... δὲν εἶσαι τὸ δικαίωμα τοῦ καθενός; (Ἀκουμπᾷ τὸ κεφάλι τῆς στὸ ἀκουμπηστήρι τοῦ σοφᾶ καὶ

ἀτενίζει πρὸς τὸ ταβάνι. Σὰν παραμιλῶντας). Τὸ συμβόλαιό!... Ἡ ὑποχρέωσι!.. Τὸ χρέος!.. Τὰ τρία ἀφτὰ ποὺ διοικοῦνε τὸν κόσμο... Μὰ γίνε ἕνα πνέμα καὶ πήγαινε καὶ ξέτασε τίς ψυχὲς καὶ θὰ δῆς πὼς ὅλοι εἶναι δούλοι ἐνοῦ ἀφύσικου νόμου, πὼς οἱ περισσότεροι τυραννιοῦνται, πὼς λίγοι εἶναι οἱ ἐφαριστημένοι, πόσοι οἱ ἐφτυχιμένοι καὶ πόσοι μὲ πόθους ἀνεκπλήρωτους... Γιατὶ ἀφτὸ;.. Γιατὶ στέκονται οἱ φύλακες, τὸ συμβόλαιό, ἡ ὑποχρέωσι, τὸ χρέος. Ὁ! θάνατος μυρίζει καὶ σκλαβιά, σκλαβιά καὶ θάνατος!.. Ποῦναι ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια, ποῦ εἶναι σύμφωνη μὲ κάθε ὁρμὴ, μὲ κάθε πάθος, μὲ κάθε κάμωμα τοῦ ἀνθρώπου... Ὁ! ψεφτιά, ψεφτιά, ψεφτιά, ποὺ ἔχεις τὴ δύναμη καὶ βασιλεύεις σ' ἀφτὸ τὸ σκοτεινὸ ἄστρο... (Σηκώνεται) Μὰ ἔχω κ' ἐγὼ κάποια δύναμη... γιατί νοιώθω ἰδῶ στὰ στήθια μου μιὰ ἐπανάστασι. Μιὰ φλόγα ποὺ θέλει νὰ κάψῃ ὅ, τι σάπιο ὑπάρχει, ὅ, τι εἶναι ἐμπόδιο στὴ χαρὰ, στὸ γέλοιο, στὴν ἐλεφτερὴ ἀναπνοή. (Ξανακάθεται στὸ σοφά. Μικρὴ σιωπὴ). Δουλοῦδι τυρερὸ ξεφύτρωσα μιὰ μέρα στὸν κάμπο, μὰ ἐκεῖ ποὺ λουλούδιαζα, ἐνοιωθα κάτι ἐμπόδια νὰ μοῦ ἀλλάζοῦνε τὸ φυσικὸ μου σχῆμα... εἴτανε κάτι κλωνάρια τὰ ἐμπόδια ἀφτὰ, ποὺ μοῦ τὰ εἶχανε βάλει γιὰ νὰ πάρω τὸ σχῆμα ποὺ θέλανε... καὶ σὰν ἄνθισα ἤρτε ὁ βορὴς καθαλάρης

καὶ μὲ θέρισε... ποὺ μὲ πήγαινε;.. Ἐμπιστεμένη στὰ φτερά του πήγαινα, πήγαινα... Πέρασε καιρὸς καὶ διάβηκε σιμά μου ἕνας ἄλλος κίρας καθαλάρης... Ὁ! πὼς πόθησα νὰ πάρω ἀναπνοὴ στὰ χυσιὰ φτερά του, ὅ πὼς πόθησα! (Ὑστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ φωνάζει) Λενιώ!.. Λενιώ!..

ΛΕΝΙΩ. (Μπαίνει). Κυρία.

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Φέρε μου ἕνα ποτήρι κρασί.

ΛΕΝΙΩ. (Τραβηγμένη) Θὰ σᾶς πειράξῃ, κυρία... ἤπιατε τόσο ἀπὸ τὸ πρῶτο... ξέρετε τί κακὸ ποὺ κάνεις; ἕνας συγγενὴς μου, Θὸς σχωρέστονα, πεθάνε ἔτσι ἀπὸ τὸ πρῶτο...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Δὲν πειράζει, ἂς πεθάνω κ' ἐγὼ.

ΛΕΝΙΩ. Θὸς φυλάξῃ!.. τί λόγια ποὺ λέει ἡ κυρία...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Κόιταξε λοιπὸν τὴ δουλειά σου.

ΛΕΝΙΩ. Μὰ!..

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. (Μὲ θυμὸ). Ἄντε, σοῦ λέω, καὶ παρατήρησες δὲ θέλω. (Ἡ Λενιώ φέβγει). Ἀγαθὸ κορίτσι ἀφτὴ ἡ Λενιώ... οἱ τέτοιες εἶναι πρὸ ἐφτυχιμένες, λίγους πόθους ἔχουνε, λίγες ἀπολαβές...

ΛΕΝΙΩ. (Φέρνει ἕνα ποτήρι κρασί). Ὅριστε, κυρία. (Κάνει νὰ φύγῃ).

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Λενιώ, ἐπάνω στὸ μπουρὸ μου ἔχω κάτι ψιλὰ, δὲν ξέρω πόσα εἶναι, χάρισμά σου.

ΧΑΛΑΣΜΟΣ

κόσμου τῇ Δευτέρα βράδι· φωνές, κουμπουριές, ζήτω, τούς φάγαμε τούς ἄτιμους, ρόλα στὴν Ἑλλά, ποὺ θὰ μᾶς πᾶτε, μωρέ, αὔριο, κι ἄλλα τέτια Ραλλικώτατα. Μπρέ, τί νὰ τρέχει; Εἰςμύρωσε ἡ Τρίτη κι ὁ κόσμος μάθαινε πὼς βγήκε κι ὁ Λέκκας βουλευτής. Αὐτὸ εἶταν ὅλο. Καὶ τὰ πράματα μπήκανε στὴ θέση τους καὶ ἡ γῆ, ποὺ εἶχε γιὰ λίγο σταματήσει, ξακολούθησε ἡσυχά ἡσυχά τὸ δρόμο της.

Φαντασθῆτε τί θὰ γινότανε ἂν δὲν ἔβγαινε κι ὁ Λέκκας βουλευτής. Οἱ ἄγωνες θὰ ντυχοῦσαν καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ εἰρήνη θὰ κλονιζότανε γιὰ καλὰ.

Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

ὁ Ντελνιγιάννης! Ὁ Θεὸς νάναπάψει τὴν ψυχούλα του! Ἰσαμε τὸ περασμένο Σαββάτο βρισκόντουσαν καὶ μερικοὶ ποὺ δὲν εἶχανε λυπηθεῖ καὶ τόσο γιὰ τὸ θάνατό του, ἀφοῦ πιστεύανε πὼς πῆρε μαζὶ του στὸν τάφο τὴν δημογῶγια, τὴν ἀρχομανία κι ἄλλα τέτια πολιτικὰ τερτίπια ποὺ τονε χαρακτηρίζανε. Μὰ ἀπὸ τὸ περασμένο Σαββάτο κ' ἰδῶ δὲ βρίσκεται πιά κανένας ποὺ νὰ μὴν κλαίει γιὰ τὸ θάνατό του καὶ νὰ μὴν καταριέται τὸ ἄτιμο χέρι ποὺ τονε δολοφόνησε.

Ἐπρεπε νὰ πέσουμε στὸ χειρότερο γιὰ νὰ τονε θυμηθῶμε τὸ γλυκομίλητο γέρο, ποὺ ἂν εἶχε ἄλλα κακὰ, εἶχε ὅμως κ' ἓνα μεγάλο καλὸ, νὰ τελιώνει πάντα τούς προεκλογικοὺς του λόγους μὲ τὴ συμβουλή: «Καὶ τώρα διαλυθεῖτε ἐν τάξει, παρακαλῶ». Ποῦ τὰ δικὰ του τὰ λόγια, καὶ ποῦ τὰ τερταρίνικα τοῦ Ράλλη: «Ἐμπρός, μὴ φοβεῖσθε, μὴν ἐγκαταλείπετε τὴ θέση σας»!

Καὶ οἱ φανατικώτεροι ἀντιντελνιγιαννικοὶ τονε θυμηθήκανε. Καὶ τὸ μνημόσυνο αὐτὸ νὰν τὸ χρωστᾷ τοῦ Ράλλη, τοῦ διαδόχου του.

Η ΚΑΒΟΥΡΟΜΑΝΝΑ

(Αἰσώπος)

Γιατί, ἔλεγε στὴ κόρη της μιὰ γριὰ καβουρομάννα, Νὰ περπατᾷς ἔτσι στραβά, χορίτσι διεστραμένο; Κ' ἡ θυγατέρα θαρρετὰ ἀπάντησε στὴ μάνα: Ἐγὼ ἀπὸ σένας ἔμαθα νὰ πῶ πῶς περπατῶ.

Παραίτας, Μάρτης 1906.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Καὶ στὸ ἀριστερὸ λουβὶν μέρος τῆς καρδιᾶς ἔχουμε διὸ θυρόφυλλα, τὸ διπλόκορφο μεταξὺ τοῦ λουβὶ καὶ στὴν κοιλίτσα, καὶ τὰ μισοφύλλα μεταξὺ στὴν κοιλίτσα καὶ στὴν ἀορτὴ, ποὺ ἀφίρουν τὸ αἷμα νὰ περᾷ κατὰ μιὰ γραμμὴ μὰ ὅχι κ' ἀντίθετα. Ἐφκοῦλα χύνει νερὸ ἀπὸ τὶς πλεμονικὲς φλέβες διάμεσα λουβιοῦ καὶ κοιλίτσας ὡς στὴν ἀορτὴ, μὰ ὅχι κ' ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἀορτὴ.

Νὰ λοιπὸν οἱ λόγοι ποὺ τὸ αἷμα πᾶει κατὰ ἓνα δρόμο μοναχά, κατὰ τὸ δρόμο ποὺ σᾶς εἶπα. Ὑπάρχουνε σωροὶ θυρόφυλλα ποὺ ἀνοίγουν κατὰ μιὰ γραμμὴ καὶ κλείνουν κατὰ τὴν ἄλλη. Τὰ θυρόφυλλα ἀφτὰ εἶναι τὸ τριπλόκορφο μεταξὺ τοῦ λουβὶ καὶ στὴ δεξιὰ κοιλίτσα, τὰ μισοφύλλα πλεμονικὰ μεταξὺ στὴ δεξιὰ κοιλίτσα καὶ στὴν πλεμονικὴ ἀρτηρία, τὸ διπλόκορφο μεταξὺ τοῦ ἀριστεροῦ λουβὶ καὶ στὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα, τ' ἀορτικὰ μισοφύλλα μεταξὺ στὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα καὶ στὴν ἀορτὴ, καὶ τὰ θυρόφυλλα τὰ σκόρπια ἰδῶ κ' ἕκαστὸ μὲσα στὶς φλέβες τοῦ κορμιοῦ. Ἀπ' ὅλα τους τὰ πιὸ σημαντικὰ κατὰ πολὺ εἶναι τῆς καρδιᾶς ἀφτὰ κάνουν τὴν πιὸ σημαντικὴν δουλιὰ, γιὰτί τ' ἄλλα—τῶν φλεβῶν—βοηθοῦν, δὲν κάνουν πολὺ παραπάνω.

33. Τώρα καταλαβαίνουμε—δὲν εἶναι ἔτσι;—γιατί τὸ αἷμα, ὅταν τρέχει, τρέχει κατὰ ἓνα δρόμο μοναχά. Μὰ τώρα μᾶς μένει νὰ μάθουμε γιατί τρέχει μαθὲς τὸ αἷμα;

Ξέρουμε πὼς ὅσο ὑπάρχει ζωὴ, τὸ αἷμα πάντα τρέχει. Τὸ εἶδες ποῦτρεχε μέσα στὴ διάφανη μεμπράνα τοῦ ποδαριοῦ τοῦ βῆθρακα· κ' ὅ,τι μέρος τοῦ κορμιοῦ τυχὸν παρατηρήσεις μὲ μικροσκόπι, τὸ ἴδιον θὰ δεῖς κόκκινα σφαιρούλια ποὺ πιλαλοῦνε μέσα σὲ στενὰ ἀβλάκια. Τὸ ξέρεις πὼς τρέχει, γιὰτί ἂν κόψεις αἷμα-τόσταμνο τὸ αἷμα χύνεται ἁμέσως ὅζω. Ἀν κόψεις ἀρτηρία, τὸ αἷμα ἀναδύεται ἀπὸ τὴν ἄκρη τὴν πιὸ κοντὰ στὴν καρδιά· ἂν κόψεις φλέβα, τὸ αἷμα ἔρχεται τὸ περισσότερο ἀπὸ τὴν ἄκρη τὴν πιὸ κοντὰ στὶς τριχωπές. Ἀ θέλεις νὰ σταματήσεις ἀρτηρία ποὺ μᾶτωση, τὴ δένεις μεταξὺ στὴν κοψιὰ καὶ στὴν καρδιά· ἂ θέλεις νὰ σταματήσεις φλέβα, τὴ δένεις μεταξὺ στὴν κοψιὰ καὶ στὶς τριχωπές. Τώρα καταλαβαίνεις γιατί ἀφτὴ ἡ διαφορὰ κομμένης ἀρτηρίας καὶ κομμένης φλέβας. Εἶναι μάλιστα ἀφτὸ μόνο του ἀπόδειξη πὼς τὸ αἷμα τρέχει μέσα στὶς ἀρτηρίες ἀπὸ τὴν καρδιά πρὸς τὶς τριχωπές, καὶ μέσα στὶς φλέβες ἀπὸ τὶς τριχωπές πρὸς τὴν καρδιά.

Καὶ δὲν τρέχει τὸ αἷμα πάντα μοναχά, παρὰ τρεῖ-

*) Κοιτάξε φύλλα 184 185 186 187 188 189 190 καὶ 191.

χει καὶ πολὺ γλήγορα. Μῆσα στὶς μεγάλες ἀρτηρίες τρέχει ἴσως ὡς δέκα (ἀγγλικὰ) δάχτυλα τὸ δεφερόλεφτο. Μῆσα στὶς μικροῦτσικες τριχωπές γλυστρά σιγά σιγά, ὅμως κατορθώνει κάποτε νὰ κάνει ὅλο τὸν κύκλο ἀπὸ φλέβα ὡς φλέβα πάλι σὲ μισὸ πὲς λεφτό. Ἐτσι τρέχει πάντα· καὶ σὲ σταματήσει πιά, πεθαίνει.

Τί τὸ κινεῖ;

Πὲς πὼς ἔχεις ἓνα μακρὺ καὶ ψιλὸ ποντικᾶκι μὲ τὴ μιὰ του ἄκρη δεμένη σὲ κάτι στερεὸ καὶ μ' ἓνα βάρος κρεμασμένο στὴν ἄλλη του ἄκρη. Τὸ ξέρεις πὼς κάθε φορὰ ποὺ μαζίζει τὸ ποντικᾶκι, θὰ τραβήξει τὸ βάρος καὶ θὰν τὸ ἀνεβάσει. Μὰ πὲς πὼς ἀντὶς νὰν τοῦ κρεμάσεις βάρος, τὸ τυλίγεις γύρω σὲ καμιά φούσκα γιομάτη νερό. Τί θὰ τύχει τότες κάθε φορὰ ποὺ μαζέψει τὸ ποντικί; Τί ἄλλο παρὰ θὰ ζουλάει τὴ φούσκα, καὶ μὲ τὸ ζούλισμα, ἂν ἔχει ἡ φούσκα καμιά τρύπα, θὰ πετιέται ὅζω τὸ νερό. Ἰσα ἴσα ἀφτὸ γίνεται μῆσα στὴν καρδιά. Γιὰτί, ὅπως μάθαμε πρὶν, ἡ καρδιά εἶναι ποντικᾶκι. Κάθε τῆς κούφωμα—κάθε λουβὶ, κάθε τῆς κοιλίτσα—εἶναι, νὰ πούμε, σὲ φτενὸς σάκκος μὲ ἓνα σωρὸ ποντικᾶκια τυλιγμένα γύρω του. Ἀν πάρεις κἄνα συνηθισμένο ποντικί τοῦ κορμιοῦ, τὰ μάττα οἱ κλωστὲς ποὺ φτιάχνουν τὸ ποντικί εἶναι βαλμένα ταχτικά καὶ προσεχτικά δίπλα δίπλα, ὅπως ἔφκοῦλα φαίνεται ἂν ξετάσεις βρασμένο μπουτι βοδινοῦ, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ σωρὸς μεγάλων ποντικῶν ποὺ πηγαίνουν κατὰ πολλές γραμμές. Ἀν τοῦ μπουτιοῦ τοῦ κόψεις μιὰ πλάγια φετίτσα, τὸ ξέρεις πὼς τὸ μαχαίρι σου ἄλλοθι θὰ πᾶει σύντριχα τῆς σάρκας, δηλαδή θὰ κόψει τὶς κλωστὲς τοῦ μακροῦ, κ' ἄλλοθι θὰ πᾶει ἀντίοιχα, δηλαδή θὰ κόψει τὶς κλωστὲς πλάγια. Γιὰτί καὶ στὰ διὸ τὰ μέρη τὰ μάττα πηγαίνουν ταχτικά. Μὰ στὴν καρδιά τὰ μάττα εἶναι συμπλεγμένα μὲ τρόπο ὑπερβολικὰ περίεργον, τόσο ποὺ ἀδύνατον νὰ καταλάβεις πὼς πᾶει ἡ τρίχα τους. Κι' εἶναι ἔτσι βολεμένα τὰ μάττα ἐπειδὴ πρέπει νὰ ζουλοῦνε σύγκαιρα ὅλα γύρω τὰ μέρη κάθε σάκκου.

Κάθε λοιπὸν κούφωμα τῆς καρδιᾶς, λουβὶ ἢ κοιλίτσα, εἶναι φτενὸς σάκκος μὲ ποντικᾶκια δίχτι τυλιγμένα γύρω του, καὶ κάθε φορὰ ποὺ μαζέβουν τὰ ποντικᾶκια, σφίγγουν τὸ σάκκο καὶ ζουλοῦν ὅζω ὅ,τι κλεῖ μέσα του. Οἱ κοιλίτσες ἔχουν περισσότερα ποντικᾶκια παρὰ τὰ λουβία, καὶ περισσότερα ἢ ἀριστερὴ κοιλίτσα παρὰ ἡ δεξιὰ· γιὰτί εἶδαμε πὼς οἱ κοιλίτσες εἶναι χοντρότερες ἀπὸ τὰ λουβία, κ' ἡ ἀριστερὴ κοιλίτσα ἀπὸ τὴ δεξιὰ. Τὸ χόντρος ἀφτὸ δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ποντικί.

Καὶ τώρα ἔρχεται τὸ παράδοξον φαινόμενο. Τὰ ποντικᾶκια ἀφτὰ τῶν λουβιῶν καὶ τῶν κοιλιῶν ἀφτὴν δουλὲβουνε μαζέβοντας κ' ἀπλώνοντας, κονταίνοντας καὶ μακραίνοντας, δίχως στιγμή νὰ πάβουν ὅσο ζεῖ ἡ καρδιά. Ὁ δικέφαλος τοῦ βραχιονιοῦ σου δουλέβει σὰν τότες θέλεις μοναχά νὰ δουλέψει· ἂν θέλεις, μένει ἡσυχος, κ' ἀφτὸς καὶ τὸ βραχιόνι. Μὰ ἡ καρδιά ποτές τῆς δὲν ἡσυχάζει. Κοιμάσαι ἢ εἶσαι ἐξυπνος, τρέχεις ἢ πλαγιάζεσαι, δουλέβεις ἢ ἡσυχάζεις, ἀφτὸ ὅσο ζεῖς δὲν ἀφίνει στιγμή τὴ δουλιὰ της. Κάθε δεφε-

πόρτα). Καλησπέρα σας...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ (Μὲ ταραχή). Καλησπέρα σας.... Εἶμαι θυμωμένη μαζί σας...

ΑΛΕΚΟΣ. Γιατί;... Μήπως εἶχα τὴν ἀτυχία νὰ σᾶς προσβάλω;

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Ὁχι, μὰ...

ΑΛΕΚΟΣ. Μὰ;...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Δὲν εἶτανε τρόπος.... (Κοιτάζει μιὰ κατὰ τὴν πόρτα). Δὲν εἶτανε τρόπος.

ΑΛΕΚΟΣ. Σὰς κακοφάνηκε;... ὦ, νὰ μὲ συχωρέσετε... νὰ μὲ συχωρέσετε... μεγάλη, βέβαια εἶτανε ἡ τόλμη μου... Λυποῦμαι γιὰ...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Δὲν ἐνοῶ νὰ... Μὰ ξέρετε, μποροῦσε νὰ παραπέση... κ' ὕστερις ἀλλήμονό μου... τί θὰ γινόμουν;... (Τινάζεται σὰ θέλοντας νὰ διώξῃ τίποτες ἀπὸ πάνω της).

ΑΛΕΚΟΣ. Ἀλλὰ γιατί νὰ λέω φέμα-τα;... Δὲ μ' ἀρέσει τὸ φέμα... γιὰτί νὰ ὑποκρίνουμαι, ἀφοῦ κ' ἡ ὑποκρισία εἶναι καρπὸς τῆς σκλαβίας; Δὲν εἶχα νὰ φοβηθῶ τίποτα... Καλὰ κάμα-τε... Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ μαθεφτῇ ἡ σχέση μας... Εἶχα ἀποφασίσει νὰ δεχθῶ κάθε φουρτούνα ποὺ θὰ πεφτε τὸ κεφάλι μου... Δὲν εἶτανε ζωὴ ἀφτὴ ποὺ περνοῦσα...

ΑΛΕΚΟΣ (Τῆς πιάνει τὸ χέρι μὲ πάθος). Δὲν μπορούσα νὰ κάνω κι ἄλλοιως... ἔπρεπε νὰ σοῦ γρά-

ψω, ἀγαπητή μου, εἶναι τώρα μῆνες ποῦ σὲ λατρεύω... ὁλκάκιρες νύχτες δὲν κοιμήθηκα... παντοῦ μὲ κυνηγοῦσε ἡ σκιά σου.... ὦ γλυκεῖα σκιά τριανταφύλλου... Τίνηκα ἀφηρημένος ἐγὼ ὁ προσεχτικὸς ἄνθρωπος... Πάλιν τρομερὴ γινότανε μέσα μου καὶ γιὰ νὰ μὴν προσβάλω τὴ φιλία δὲν τολμοῦσα... Πολλὰ σκέφτηκα γιὰ νὰ σὲ ξεχάσω... ἀδύνατον στάθη-κα... εἶχα ἀποφασίσει καὶ νὰ φύγω, νὰ πάω μακριά... στὴν Κρήτη ποὺ πολέμου τὰ δέφρια μᾶς καὶ σὲ σκοτωνοῦμουν θὰ εἶτανε καλύτερα... δὲ θὰ πονοῦσα γιὰτί παίραζα τὴ φιλία...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Δὲ θάκανε ἓνα τέτοιο πρᾶμα...

ΑΛΕΚΟΣ. Καὶ ὅμως δὲν πῆγα πούπετα... πολὺ μεγάλη γίνηκε ἡ ἀγάπη σου... δὲν εἶχα τὴ δύναμη νὰ τὴ νικήσω... Κι ἔρχισα νὰ νομίζω πὼς μόνο ἀπὸ τὴ λάψη τῶ ματιῶν σου μπορῶ νὰ πάρω τὴν ἀνάσα μου...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Τὰ ξέρουνε ἀφτὰ καλὰ οἱ νέοι, ἔτσι πάντα λένε... ἔτσι θῆλεγε, δίχως ἄλλο, σὰ σὲ ἡλετριζᾷ οἱ ἀχτίνες τῶ ματιῶν κάποιος... θυμάσαι... στὸ χορὸ τῶν Κυριῶν...

ΑΛΕΚΟΣ. Μὲ κάνεις καὶ πονῶ μὲ τὴν ἀπιστίαν σου ἀφτὴ... Ἐπρεπε νὰ πλερώσω τὸ φόρο κ' ἐγὼ στὸ γενικό θαυμασμό... κ' ἔπρεπε νὰ φέρω στὴν ἀγάπη σου κάποιο ἀντιπερισπασμό μὲ τὰ κομπλιμέντα ἐ-

ΛΕΝΙΩ. Ἐφχαριστῶ. (Φέβγει).

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. (Ρουφᾷ σιγά-σιγά τὸ κρασί της Μόλις ἀφίνει τὸ μισόγιομο ποτήρι στὸ τραπέζι καὶ χτυπᾷ ἡ ξώπορτα. Ἡ Κλειούλα ταραζέται) Ποῖος νὰ εἶναι... Ἐκεῖνος... ἐκεῖνος... (Διορθώνεται στὸν καθρέφτη).

ΛΕΝΙΩ (Μπαίνει). Ὁ κύριος Ἀλέκος... πὼς τὸ λένε τὸ παράνομά του... ζητᾷ τὸν κύριο καὶ τοῦ εἶπα πὼς δὲν εἶναι ἰδῶ...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Τὸν ἀφίσεις κ' ἔφυγε; Ἀνόητη, χωρὶς νὰ μὲ εἰδοποιήσης... Σὲ ξεμερδίζω τώρα...

ΛΕΝΙΩ (Μὲ τρόπο). Ὁχι, κυρία, μὴ ἀφαρπά-ζεστε...

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Φυλάει κάτου;

ΛΕΝΙΩ. Μάλιστα... Μοῦ εἶπε πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ διῇ τὸν κύριο... μὰ ἀφοῦ δὲν εἶναι ἰδῶ ἐκεῖνος μπορεῖ, λέει, νὰ μιλήσῃ ἑσᾶς.

ΚΛΕΙΟΥΛΑ. Καλὰ... Πὲς του νᾶρτη... περι-μένω ἰδῶ. (Ἡ Λενιὼ φέβγει).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Κλειούλα καὶ Ἀλέκος ὕστερις Μιμήκος καὶ Κώστας.

ΑΛΕΚΟΣ (Μπαίνει καὶ σφαλᾷ πίσω του τὴν